

Bagātais muļķis

Lk.12:13-21 literārā struktūra

Tad kāds no ļaužu pulka sacīja Viņam:

"Mācītāj, saki manam brālim, lai viņš dalās ar mani mantojumā."

Bet Viņš tam atbildēja:

"Cilvēk, kas Mani iecēlis jums par tiesnesi vai mantas dalītāju?"

Un Viņš tiem sacīja:

"Uzmanait un sargaities no mantkārības,
jo neviens nedzīvo no tam, ka viņam ir daudz mantas."

VISPĀRĒJS PRINCIPS

1 Un Viņš stāstīja tiem līdzību, sacīdams:

"Kādam bagātniekam
viņa lauki bija nesuši papildnam augļu.

LABUMI IEDOTI

2 Un viņš sāka pie sevis spriest:

"Ko es darīšu,
jo man nav, kur savus augļus likt."

PROBLĒMA

3 Un viņš turpināja: "To es darīšu -
es noplēšīšu savus šķūņus un uzcelšu lielākus
un tur savākšu visu labību un mantu,

PLĀNS (tagadne)

4 un sacīšu savai dvēselei: dvēsele,
tev ir lieli krājumi uz ilgiem gadiem,
atpūties, ēd, dzer un līksmojies.

PLĀNS (nākotne)

5 Bet Dievs uz viņu sacīja: "Tu, bezprātīgais,
šīnī naktī no tevis atprasīs tavu dvēseli.
Kam tad piederēs tas, ko tu esi sakrājis?"

LABUMI ATSTĀTI

"Tā iet tam, kas sev mantas krāj un 'nekrāj mantu Dievam'." VISPĀRĒJS PRINCIPS

Teoloģisko ideju ķekars

1. Jēzus neatbalsta tādu saucienu pēc taisnības, kurš aizmirst paškritiku.
2. Gadījumā, kad personīgās attiecības ir sabrukušas, Jēzus neatbild uz saucienu pēc taisnības, negribēdams pilnībā saraut personīgās attiecības. Jēzus nav nācis, lai dalītu un šķirtu.
3. Jēzus līdzības bieži atspoguļo rūpes par nabagiem, par taisnīgu attieksmi pret viņiem. Jēzum taisnīgums ietver sevī rūpes par cilvēka vajadzībām un nevis domas par nopelniem (sk.Mt.20:1-1. Svarīgs ir jautājums, kādas ir manas un citu cilvēku nepieciešamās vajadzības?, un nevis, ko es esmu nopelnījis un kas man pienākas?). Šajā līdzībā egoistisks sauciens pēc taisnības no Jēzus puses tiek saprasts kā nopietnas garīgas slimības simptoms. Jēzus noraida atbildi uz šo saucienu. Jēzus pievērš uzmanību slimības dziedināšanai, kura radīja šo saucienu pēc taisnības.
4. Materiālie labumi ir Dieva dāvanas. Dievs dāvina arī nepelnītus materiālo labumu pārpalikumus. Katra cilvēka dzīvība arī ir aizdevums. Bagātais cilvēks uzskatīja, ka viņam pieder gan materiālie labumi ["mani augļi"], gan dzīvība ["mana dvēsele"]. Līdzība atklāj, ka bagātnieks ir kļūdījies abos gadījumos.
5. Cilvēks, kurš domā, ka drošība un laba dzīve ir atrodama materiālos labumos, ir muļķis un bezprātis.
6. Pārpilnīga dzīve ir atrodama "krājot mantas Dievam", nevis sev. Bagātais muļķis visus savus spēkus izšķiež krājot mantas sev, tā vietā, lai kalpotu Dievam un pienestu *dāvanas* Dievam.
7. Jēkabs (1:11) runā par bagātnieku, kurš savās ikdienas gaitās izdziest/novīst/nomirst. Jēzus attēlo tādu pašu situāciju. Šī muļķa bagātība ir iznīcinājusi jebkādas spējas uzturēt ilgstošas, cilvēciskas attiecības ar citiem cilvēkiem. Viņam nav neviens blakus, ar ko dalīties savā dvēselē. Vēl ļaunāk, viņš pat nenojauš, ka viņam ir problēmas.

Šeit, tāpat kā gadījumā ar Labo Samarieti, dialogs ir īss, bet līdzība ir gara. Aplūkosim vispirms literāro formu.

Šī perikope iesākas ar īsu sarunu starp Jēzu un anonīmu lūdzēju, precīzāk, prasītāju. Līdzība, savukārt, iesākas un noslēdzas ar gudrības teicienu. Pati līdzība sadalās piecās daļās. Pirmā daļa runā par iedotiem labumiem, piektā - par atstātiem labumiem. Līdzības centrā bagātais vīrs saka trīs runas. Ir skaidrs, ka pirmā un otrā runa ir nodalītas ar vārdiem "un viņš sacīja". Šeit var sajukt arī laika intervālu starp problēmu un plāna rašanos. Otrā un trešā runa ir nešķiramas, taču pirmā runā uzsvars ir uz tagadni, bet otrā - uz nākotni. Centrs šajā līdzībā ir svarīgs, jo tajā ieraugām, kā bagātnieks atrisina savu problēmu [līdzīgi ir netaisnā kalpa gadījumā Lk.16:1-8]. Trešā daļa ir arī cieši saistīta ar pirmo un piekto daļu, proti, pirmā daļā *labumi ir iedoti*, otrā - *labumi ir noglabāti*, trešā - *labumi ir atstāti*. Tāpat sākumu un beigās runā par Dieva dāvanām, proti, sākumā Dievs dod bagātīgi, bet beigās - pat cilvēka dvēsele ir aizdevums no Dieva.

SĀKOTNĒJAIS DIALOGS:

13 Tad kāds no ļaužu pulka sacīja Viņam: "Mācītāj, saki manam brālim, lai viņš dalās ar mani mantojumā." **14** Bet Viņš tam atbildēja: "Cilvēk, kas Mani iecēlis jums par tiesnesi vai mantas dalītāju?"

Grieķu vārds "didaskalos" var tikt atvasināts no ebreju "Rabbi". Jēzus ir Rabbi. No Rabbi sagaidīja, ka viņš būtu zinošs legālos likumos un būtu spējīgs dot arī legālus spriedumus. Tomēr, Jēzus izpratne par savu kalpošanu, neietver sevī izteikt spriedumus legālu jautājumu gadījumos. Jēzus nav jurists/tiesnesis. Jēzus nav izņēmums. Daži jūdu gudrie pateicās Visuvarenajam par to, ka viņi nezin kā spriest taisnu tiesu.

Ibn al-Salībī [viduslaiku arābu kom.] dod intrigējošu ierosinājumu, proti, prasītāja brālis jau bija Jēzus māceklis, tādējādi atradās zem Jēzus autoritātes. Mantkārīgais lūdzējs gribēja lai Jēzus saka viņa brālim, lai tas visu atstāj, atdodot visu viņam. Šāds ierosinājums ir harmonijā ar stāstu, bet ir iedomāts un nav balstīts tekstā.

Taču no šīs sarunas var izsecināt, ka lūdzējs neprasa pēc taisnīgas tiesas, bet gan pieprasa, lai tiktu izpildītas viņa vēlmes. Lūdzējs jau ir nolēmis, ko viņš grib un mēģina *izmantot* Jēzu. Viena lieta ir sacīt: "Mēs ar brāli strīdamies par mantas sadalīšanu. Vai tu negribētu būt par vidutāju?" Bet pavisam cita lieta ir sacīt: "Saki manam brālim, lai viņš dalās ar mani mantojumā." Tāpēc nav jābrīnās, ka Jēzus atbilde ir diezgan skarba, kā to redzēsīm vēlāk.

Specifiskais kultūras fons ir apmēram šāds. Tēvs nomirst un atstāj mantojumu saviem dēliem kā vienu veselumu. Ps.133:1 runā par to, "cik jauki un mīļi, kad brāļi kopā dzīvo vienprātīgi". "Dzīvot kopā" ir tehnisks VD termins un ir pieņemts kā standarts. Tā, piemēram, kad Ābrāms un Lats ir spiesti nesaskaņu dēļ šķirties un doties katrs savā virzienā [Gen.13:5-7], tas tiek uzskatīts kā bēdīgs fakts, kuram nav

attaisnojuma. JD tas pats standarts ir darbīgs. Piemēram, Lk.16:13 atklāj kalpu, kurš atrodas dilemmas priekšā, kuram no diviem kungiem kalpot, kad tēvs ir nomiris un kalpam pēkšņi ir divi kungi.

Mūsu tekstā, viens brālis vēlas ātrāk pabeigt mantojuma sadalīšanu. Rabīni apgalvoja, ka tas ir iespējams. Tādējādi, lūdzējs šķiet Jēzum sacīja: "Ikviens zina, ko saka Rabīni. Man ir taisnība. Manam brālim nav taisnība. Tu, Rabbi Jēzu, tu saki viņam to." Šajā gadījumā darīšana ir ar visjūtīgāko TA problēmu, proti, ar saucienu pēc taisnības zemes sadalīšanā.

Jautājums par taisnību ir svarīgs daudziem Bībeles autoriem [Amoss u.c.]. Lūkam ir lielāka interese par nabagiem nekā citiem evaņģēlistiem. Piemēram, Marija 1:52, slavē Dievu par to, ka tas ir paaugstinājies zemos. Vairākas līdzības dod cerību nabagiem - Lielais Bankets, Lācars un bagātnieks. Lk.4:18 - Jēzus ir nācis sludināt prieka vēsti nabagiem. Taču šeit sauciens pēc taisnības tiek aplūkots īpašā veidā.

Kā raksturot šo brāļa saucienu pēc taisnības? *Lesslie Newbiggin* precīzi apraksta lūdzēja situāciju, kad viņš saka:

Ja mēs atzīstam Bībeles Dievu, mums ir jācīnās par taisnību sabiedrībā. Rīkoties taisnīgi nozīmē dot katram, kas tam pienākas. Taču mūsu problēma ir tā, ka mēs pārvērtējam to, kas pienākas mums, salīdzinot ar kaimiņu.

Prasīga balss vienmēr uzsver: "Dod man manas tiesības!" Šāds cilvēks nekad nav spējīgs palūkoties uz sevi no malas. Ir vajadzīga jauna perspektīva. Ir vajadzīga liela drosme, lai sacītu prasītājam, ka viņa sauciens pēc taisnības nav pietiekams, ka viņam ir nepieciešama jauna izpratne pašam par sevi.

Šī Jēzus drosme ir ieraugāma ne tikai šeit, bet arī Lk.13:1-3, kur cilvēki ir atnākuši un stāsta par Pilāta asinsdarbiem. Šādi stāsti parasti *pieprasa* līdzjūtīgu atbildi. Taču Jēzus atbilde abos gadījumos ir ļoti drosmīga, proti, "paskaties vispirms pats uz sevi!"

Jēzus atbilde ir nosodoša. Frāze "Cilvēk" [O man, "anthrope"] arābu valodā parasti ievada sūdzību pret uzrunāto. Jēzus sūdzība ir tāda, ka Viņš nav nedz tiesnesis, nedz dalītājs. Starp brāļiem ir sarautas attiecības un viens no tiem grib tās pilnībā saraut. Bet Jēzus uzsver, ka Viņš nav nācis kā dalītājs. Acīmredzama alternatīva ir "samierinātājs". Jēzus grib samierināt cilvēkus, nevis pabeigt attiecību saraušanu. Tulkotājs [no arāmiešu uz grieķu] vienīgi šeit visā Bībelē lieto retu vārdu *meristēs*, kas nozīmē "dalītājs". Ja izlaiž burtu *r* un pārvieto burtu *s*, sanāk vārds *mesitēs*, kas nozīmē "samierinātājs". Jēzus nav nācis kā *meristēs*, bet gan kā *mesitēs*.

Jēzus jautājums ir dsk. Dažas arābu versijas lieto duālo "pār jums abiem". Vai Jēzus uzrunā visus klātesošos vai tikai abus brāļus? Šķiet, ka Jēzus atsakās būt par dalītāju visiem. Pēc Jēzus jautājuma seko pirmais gudrības teiciens, kurš aptver līdzību.

PIRMAIS GUDRĪBAS TEICIENS:

15 Un Viņš tiem sacīja: "Uzmanait un sargaities no mantkārības, jo neviens nedzīvo no tam, ka viņam ir daudz mantas."

Pirmo teikumu parasti tulko ar atsauci uz kārību/alkatību [Luters lieto vārdu *Geiz* - skopums, sīkstulība]. Oriģinālais vārds *pleonexia* ietver sevī domu par "negausīgu iekāri". Tas nozīmē, ka prasītājs neatrisinās savu problēmu arī tad, kad iegūs savu mantojuma daļu no sava brāļa. Saīd saka, ka "Jēzus kļūst par tiesnesi *pār* viņiem, nevis *starp* viņiem. Viņš tiesā siržu motīvus, nevis naudas makus." Grieķu vārds *zoē*, atšķirībā no *bia*, attiecas ne tikai uz fizisko dzīvību, bet arī uz īpašu dzīvības kvalitāti.

T.W. Manson, komentējot šo teicienu, raksta:

Ir taisnība, ka noteikts materiālo labumu minimums ir nepieciešams, bet tā nav taisnība, ka lielāka materiālo labumu pārpilnība nozīmē arī lielāku dzīvības pārpilnību.

Jēzus noslēpumainā atbilde brīdina lasītāju divos veidos. Pirmkārt, iekāre pēc materiālām lietām ir neremdināma. Otrkārt, sapņi par pārpilnīgu un laimīgu dzīvi nekad netiks piepildīti ar materiālo labumu sakrāšanu. Jēzus sacīja šos vārdus *tiem*. Šie vārdi ir domāti visiem lasītājiem/klausītājiem, ne tikai diviem brāļiem. Mūsdienu materiālistiskajā pasaulē un domāšanā šie Jēzus vārdi ir īpaši aktuāli.

1. LABUMI IEDOTI:

16 Un Viņš stāstīja tiem līdzību, sacīdams: "Kādam bagātniekam viņa lauki bija nesuši papildnam augļu.

Ps.49 aplūko mantas problēmu un tās bezjēdzību nāves vaiga priekšā. Sal.māc.2:1-11; 4:7-8¹, Īj.27:13-19² un Īj.31:24-28 aplūko līdzīgas problēmas. Tādējādi Jēzus aplūko problēmu, kura jau ir plaši pazīstama klausītāju literatūrā. Jēzus līdzībā ir vairākas svarīgas nianšes:

1. Līdzības beigās runā pats Dievs.
2. Runa ir par bagātību, kuru cilvēks ir saņēmis kā *dāvanu*, nevis *nopelnījis*.
3. Jēzus runā par dvēseles aizdevumu. Vai arī materiālie labumi nebija aizdevums?

¹ 7 Un es redzēju atkal kādu niecību zem saules: 8 tur ir kāds, kas ir viens pats bez draugiem; un nav viņam ne dēla, ne brāļa, un tomēr viņš nemītas pūlēties līdz nāvei, un viņa acis nevar beigt skatīties sakrātajās bagātībās. Patiesībā viņam taču būtu jāsaka: kam par labu es nopūlos līdz nāvei un neatļaujos sev nekāda prieka? - Arī tā ir niecība un greiza rīcība.

² Lūk, šāds ir Dieva noliktais ļaunā cilvēka likteņa lēmums, un varas darītāji to pašu saņems kā mantojumu no Visuvarenā: ja bērnu pulks tiem vairojas, tad vēl tikai zobenam, un viņu atvašu atvasēm nebūs maizes, ko ar sātu paēst. Kas no tām paliks sveikā, to aizraus kapā mēris, un viņu atraitnēm nebūs pat ko apraudāt. Ja viņam arī sudrabs būtu kā pīšļi kaudzē sabērts un drēbju gabali būtu kā māli grēdās sakrauti, tad, lai gan viņš tās būs krājis, bet taisnie tās apgērbs, un nenoziedzīgie sadalīs viņa sudrabu. Viņš savu namu ir uzcēlis kā kode, kā sargs, kas sastatījis savu būdu. Gan viņš apgulstas kā pārticis vīrs ar visu savu naudu, bet, kad viņš savas acis atdara, tam nekā vairs nav.

4. Jēzus pievērš uzmanību bagātnieka dzīves stilam un izolācijai, kuru rada viņa labumi.

5. Jēzus īpaši pievērš uzmanību *pārpalikumiem*. Šis cilvēks jau ir bagāts līdzības sākumā. Pārējais viņam tiek dots klāt.

Tātad šajā pirmā daļā tiek pieminēts bagāts vīrs. Mēs nezinām, kā viņš ir ieguvis bagātību un tās iegūšanas metodes netiek kritizētas. Nemaz nepūloties, šis bagātnieks saņem vēl. Šos labumus viņš nav nopelnījis un viņam tie nav vajadzīgi. Viņa problēma ir - ko darīt ar nenopelnīto pārpalikumu.

2. PROBLĒMA:

17 Un viņš sāka pie sevis spriest: ko es darīšu, jo man nav, kur savus augļus likt.

"dialogizomai" - lietots imperfekta formā, tātad bagātnieks ilgstoši domāja pie sevis. Taču viņš nedomāja "man patiešām neko no tā nevajag, jo es jau esmu bagāts." Tāpat viņš nedomāja, ka "šī papildus bagātība ir dāvana, kuru es neesmu nopelnījis un Dievs man ir devis šo pārpalikumu." Drīzāk augļus viņš nosauc par savējiem un viņa vienīgais jautājums ir kā tos saglabāt priekš sevis. Ambrozijš piemēroti saka, ka bagātniekam ir pieejami šķūņi nabago mutēs. Augustīns runā par cilvēku, kurš labību noglabā uz mitras grīdas un viņam vajag to pārvietot uz augšējo stāvu, lai tā nesabojātos. Tāpat arī bagātību, kuru grib paturēt, vajag saglabāt debesīs un nevis virs zemes.

Šis bagātnieka jautājums ir īpaši aktuāls kapitālistiskās valstīs, proti, ko darīt ar pārpalikumu, ar papildienākumiem. Saskaņā ar ap. Pāvilu, mums ir jāstrādā divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, lai mēs nebūtu par apgrūtinājumu citiem [1Tes.2:7-12]. Otrkārt, lai būtu ko dot tam, kas dzīvo trūcumā [Ef.4:28].

Šis cilvēks "spriež pie sevis". TA kultūra ir ļoti sabiedriska savā raksturā. Ciematu vadošie līderi burtiski gadus ir pavadījuši sēžot un runājoties. Vismazākais notikums ciematā ir tā vērts, lai to apspriestu stundām ilgi. Sarunas laikā bieži vien pat ir noteikts spiediens, nepieminēt info, kura liktu pabeigt diskusiju. Domāšana ir apmēram šāda: "Mums ir lieliska diskusija, kāpēc to izbeigt." Vecajie lēmumus pieņem, iepriekš stundām ilgi izdiskutējot ar saviem draugiem. Viņi domā pūlī. Bet bagātnieka gadījumā ir pavisam cita situācija. Viņš spriež pie sevis. Acīmredzami, viņam nav ar ko runāt. Kad viņam ir vajadzīgs dialogs, viņš sarunājas pats ar sevi. Tādējādi Jēzus šeit attēlo cietumu, kādu rada bagātība. Bagātniekam ir nauda, lai nopirktu vakumu un dzīvotu kopā ar to.

3. PLĀNS (TAGADNE):

18 Un viņš turpināja: to es darīšu - es noplēsīšu savus šķūņus un uzcelšu lielākus un tur savākšu visu labību un mantu.

"Noplēst" un "uzcelt" ir klasiska profētiska valoda, kura attiecas uz pravieša aicinājumu un kalpošanu [Jer.1:10]. Tā runā par drosmīgu rīcību Dieva vārdā, kuras rezultātā ir jāreķinās arī ar ciešanām. Šeit šī cienījamā valoda pēkšņi tiek padarīta par lētu precī patmīlīga, bagāta cilvēka mutē, kurš ir nolēmis viens pats izlietot Dieva dotās dāvanas. Šīs dāvanas [pārpalikumi], pēkšņi ir kļuvušas par "mana labība un mana manta". Arī dvēsele, bagātnieka izpratnē ir viņa.

4. PLĀNS (NĀKOTNE):

19 un sacīšu savai dvēselei: dvēsele, tev ir lieli krājumi uz ilgiem gadiem, atpūties, ēd, dzer un līksmojies.

Bagātnieka runa ir nožēlojama. Beidzot viņš ir atrisinājies savu problēmu. Viss pēc kā viņš ir ilgojies, ir sasniegts. Viņam ir vajadzīga audience, kurai pateikt savu runu. Taču, kurš ir pieejams? Ģimene? Draugi? Kalpi un viņu ģimenes? Ciemata vecajie? Kuri "priecāsies ar mani"? Līdzībā par pazudušo dēlu, tēvam ir ciemata iedzīvotāji, kuri ir gatavi pievienoties "prieka festivālam". Labais Gans un Labā Sieviete aicina kaimiņus un draugus, lai kopā priecātos. Sabiedriskam TA cilvēkam vienmēr ir apkārt ļaudis. Bet kā ar šo cilvēku? Viņš var uzrunāt tikai pats sevi. Viņa vienīgā audience ir viņa paša *nefesh*.

Vārds "dvēsele" [*psuchē*] ir grieķu tulkojums no ebreju vārda *nefesh*, kurš nozīmē visu personu. Tādējādi, šeit vīrs neuzrunā tikai savu miesu, kas ir pretstats dvēselei. Problēma ir viņa mentalitātē, viņa domāšanā. Viņš nedomā, ka materiālie labumi nodrošinās labklājību un laimi tikai viņa miesai. Drīzāk viņš domā, ka pilnīgi visas personas vajadzības var tikt apmierinātas tikai ar materiālo labumu palīdzību, kuri ir labi noglabāti tikai paša īpašnieka lietošanai.

Šajā perikopē autors, šķiet, apzināti izmanto vārdu spēli. Šeit tiek lietots rets vārds, lai apzīmētu vārdu "nest daudz augļus" [16.p], proti, *euphoreo*. Grieķi pievienoja vārdam *eu*, lai intensificētu to. Kaut kas labs, kļūst ļoti labs. Piemēram, *angelleō* nozīmē atnest ziņas, turpretim, *euangelleō*, nozīmē atnest labas ziņas. *Phoreō* nozīmē nest augļus, turpretim *euphoreō* nozīmē nest ļoti daudz augļus.

19. p. vārds "līksmojies" ir no grieķu vārda *euphraino*. Lietvārda forma šim vārdam ir *euphrōn*, kas nozīmē līksmības stāvokli. Abu šo vārdu sakne ir *phrōn*, kurš angļu valodā parādās kā *diaphragm*. Diafragma tika uzskatīta par intelektuālās un garīgās aktivitātes vietu cilvēkā. Diafragma nosaka elpas spēku, tādējādi arī cilvēka garu un emocijas. Vārds *euphrōn* bieži tiek lietots attiecībā uz laicīgu prieku un dažkārt uz prieku, kurš valda svētku mielastā. Bet tajā pašā laikā šis vārds varētu ietvert sevī arī intelektuālās/garīgās dzīves procesus. Tātad bagātniekam ir šāda formula:

euphoreō

nest daudz augļus

euphrainō

līksmoties par labas dzīves visiem aspektiem.

Tā nav nejaušība, ka saruna, kura ir vērsta uz *nefesh/psuchē* [visu cilvēka personu], beidzas ar skatījumu uz *euphrōn*.

5. LABUMI ATSTĀTI:

20 Bet Dievs uz viņu sacīja: "Tu, bezprātīgais, šinī naktī no tevis atprasīs savu dvēseli. Kam tad piederēs tas, ko tu esi sakrājis?"

aphron - nozīmē "muļķis". Priedēklis *a* vārdu negativizē. Piemēram, *morāls* un *amorāls*. Bagātais vīrs, kurš domā, ka viņa *euphoreō* dos *euphrōn* [labu dzīvi], patiesībā ir *aphrōn* [bez prāta, gara un emocijām]. Viņa formula labai dzīvei ir pilnīgs stulbums.

Vārds "atprasīt" grieķu valodā ir vārds, kurš tiek lietots, kad ir jāatdod aizdevums. Vīra dvēsele bija aizdevums no Dieva un tagad Dievs grib saņemt atpakaļ aizdevumu. Līdzības sākuma bagātnieka labumi bija Dieva dāvana. Līdzības beigās izrādās, ka arī visa cilvēka dzīvība ir aizdevums no Dieva un nepieder pašam cilvēkam.

Līdzība pieņem laika intervālu starp ceturto un piekto daļu. Dieva balss viņu satriec ar vārdiem pēc tam, kad viss jau ir sagatavots "laimīgai dzīvītei".

Ievērosim, ka Dievs nesaka: "Ko labu tu esi izdarījis citiem?" vai "Kāpēc tu neesi palīdzējis trūcīgajiem?" vai "Kāpēc tev nav blakus ģimene un draugi, ar kuriem dalīties savā mantā?" Bez šaubām, bagātnieks jau ir uzvilcis necaursitamas bruņas pret šādiem uzbrukumiem. Bet Dievs drīzāk pasaka: "Paskaties uz sevi, ko tu esi izdarījis ar sevi! Tu plāno viens pats, tu priecājies viens pats un tagad tu viens pats arī nomirsi."

Līdzība nestāsta par to, ka bagātniekam nav ģimenes. Katram cilvēkam ir kāda ģimene. Drīzāk bagātnieks nezina, kam paliks viņa manta, kurš uzvarēs cīņā par viņa mantu pēc tam, kad viņš nomirs. Ir kāds stāsts par ļoti bagātu arābu kalifu, kurš atklājot, ka ir uz nāvi slims, piekodināja savam ārstam, lai tas neko nesakot saviem dēliem, kuri to vien gaida, kad tēvs nomirs, lai katrs sev iegūtu lielāku mantas daļu. Pie savām miesas ciešanām viņš negribēja klāt piedzīvot to, kā viņa dēli cīnās par viņa mantu.

Gudrība par to, kā dzīvot, kā izmantot savu mantu, ir tikpat veca cik šī pasaule. Dieva jautājums: "Kam tad piederēs tas, ko tu esi sakrājis?" sasauca ar Sal. Māc.2:18-21. Izlasīt.

Kāda ir bagātnieka atbilde? Nezinām. Šī līdzība ir ar atvērtām beigām. Kāds ir viņa nākošais dialogs pašam ar sevi. Varbūt, es esmu novērsies no apkārtējiem cilvēkiem. Vai, es esmu kļūdījies, manta man nedod patiesu drošību. Vai, kāpēc es neesmu palīdzējis citiem? Bet varbūt lasītājs/klausītājs tiek pievērst diskusijai Ps.49, kur tiek sacīts, ka "bezprātis un neprašā - visi vienādi iet bojā un savu mantu atstāj citiem". Ja tas ir tā, tad Ps. 49 runā par cilvēka nespēju ar savu mantu *atpirkt* [ransom] brāli.

Varbūt šajā virzienā lasītājam ir jādomā. Bet varbūt šī līdzība ir komentārs par Lk.9:23-24? Beigu beigās šī līdzība neatklāj pilnībā savus noslēpumus. Bagātnieka klusēšana atstāj katru lasītāju/klausītāju atbildēt savai paša dvēselei.

OTRAIS GUDRĪBAS TEICIENS:

21 Tā iet tam, kas sev mantas krāj un nav bagāts Dievā."

ou{tw~ oJ qhsaurivzwn³ eJautw` kai; mh; eij~ qeo;n ploutw`n.⁴

So is he that layeth up treasure for himself, and is not rich toward God.
(KJV).

Also geht es, wer sich Schätze sammelt und ist nicht reich in Gott.
(Luters:).

So is he who treasures up for himself, and is not gathering riches for God. (Beilijs)

Tekstā ir divi *aktīvi* divdabji "krāt mantas" un "savākt bagātību". Tradicionālais tulkojums otro aktīvo divdabji pārvērš pasīvā [iespējams aiz apsvēruma, ka Dievam, taču nekas netrūkst], proti, "ir bagāts". Sīriešu un arābu tulkojumi dalās. Dažos tiek lietots aktīvs, citos - pasīvs. Kad prasām šīm versijām, ar ko paliek bagāts, tad atbildes ir dažādas:

- ar Dievu
- Dieva ceļā
- lietās, kuras ir priekš Dieva
- priekš Dieva [for God, šis ir Beilija ierosinājums].

Grieķu tekstā ir *eis theon*, kas burtiski nozīmē *Dievā* [into God]. Taču prepozīcija *eis* dažkārt tiek lietota kā *dative of advantage* un tulkota kā "priekš" [for]. Piemēram, Lk.9:13 mācekļi ir satraukušies par piecu tūkstošu pabarošanu un ka tiem jāiet un jāpērk barība priekš [*eis*] šiem ļaudīm. Lk.14:35 sāls neder [*eis*] zemei, nedz arī [*eis*] mēsliem. Tādējādi runa mūsu tekstā ir par bagātību krāšanu *priekš Dieva*. Mums nevajadzētu pārprast šo tulkojumu, domājot, ka mēs kaut ko pievienojam Dieva perfektumam, ka Dievam kaut kas trūkst. Rakstos mēs arvien atrodam šo domu, ka Dievs saņem ticīgo *dāvanas*. Bagātā vīra gadījumā, viņš cenšas bagātināt sevi, nevis kalpot Dievam un piedāvāt *dāvanas* Viņam.

Saprotot šo perikopi šādi, mums ir perfekts papildinājums Lk.12:33 [par.Mt.6:20], kur manta debesīs ir "priekš sevis". Ja mums būtu tikai šis teksts Lk.12:33, tas varētu mūs novest pie tāda kā "pārpasaulīga egocentrisma", proti, ieguldi savu naudu debesu

³ Tagadnes aktīvais divdabis vīriešu dzimtē, nozīmē – taupīt, uzkrāt.

⁴ Tagadnes aktīvais divdabis vīriešu dzimtē, nozīmē – būt bagātam.

bankā un tu to saglabāsi priekš sevis. Taču, ja iepriekšējais [Beilija] teksta tulkojums ir pareizs, tad tas koriģē šādu egocentrisku domāšanu. "Manta debesīs" patiešām ir "priekš sevis", bet dziļākā nozīmē, tā ir arī dāvana Dievam, tā ir *priekš* Dieva [Lk.12:21].

Tādējādi vispārējais princips līdzības beigās ievērojami papildina sākumā pieminēto principu. Materiālo labumu pārpalikumi [1. princips] ir jāiztērē dodot dāvanas Dievam [2. princips]. Dieva dotās dāvanas ir jāatgriež Viņam atpakaļ. Ticīgais ir aicināts tērēt enerģiju nevis "bagātinot sevi", bet gan "bagātinot Dievu".

Kāda ir brāļa un klātesošā pūļa atbilde uz Jēzus sacīto? Atkal mēs nezinām. Kādu atbildi Jēzus sagaida no brāļa. Ierosinājums šāds:

Patiesā problēma nav mantojuma sadalīšana, bet griba kalpot sev, nevis Dievam (kalpojot citiem, ieskaitot savu brāli).